

poleg raznih neštevilnih pogreškov vsebuje nekaj tipičnih napak, ki jih najdemo tudi v Guyonovi slovnici; ker pa je knjiga brez letnice, je težko dognati, kdo je prepisoval: ali Guyon ali Migliorini. Kakor rečeno, se naslanjata prva dva dela Guyonove gramatike na naše starejše slovnice. Poleg tiskovnih napak, ki jih najdeš skoro v vsaki vrsti in ki pačijo i besede i smisel, moti nedoslednost v oblikah, zakaj sedaj navadne oblike so pomešane s starimi, ki jih že zdavnaj več ne rabimo, pač posledica nekritičnega prevzetja iz slov. slovnice različnih dob (prim. nom. dual. sini; loc. sg. ključ, kralji; jest mesto jaz itd.).

Napak ne manjka; vseh ne bom navajal, ker jih je preveč. Mislim, da zadostuje, če navedem te-le: Konjiki so šli v skok skozi trg; l'orto del padrone = gospodarski vrt; ali bi bilo najti tolmača dobrega; otroci imajo zelo strah; tepóč, tepé; štefóč, štejé; nosévati; grede v zaion solnce svet pozdravi; proti večer; kljub besedih mojih itd.

III. del, najbrže lasten produkt Guyonov: »dialoghi comuni«, pa je res žalosten. Tu si sledi spaka za spako. Naj tudi tu zadostuje par primerov: lo esprimo la mia riconoscenza = jest skazim mojo hvaležnost; prosim odpustite me, ki se podstopim tega; nisem slišal govoriti od tega, kar vi ste rekli; ali bi mi hotli svoj nadpis (= indirizzò) dati; obedan me nje zbudil; večernje, jutranje oznanovanje pravi da italijanski vazduhoplavec (I) so napadli mesto Ljubljano itd., itd.

Sledi antologija, ki prinaša par spisov v prozi (zastopani so Slomšek, Zap. Ivan (?), Fr. Marn), 2 Jenkovi, 1 Levstikovo, 1 Vilharjevo, 3 Prešernove in 2 Gregorčičevi pesmi. Za zaključek je naveden začetek in konec črnogorske himne kot »esempio (I) di relazione fra serbo e sloveno«. Zadnjih 80 strani obsega slov.-ital. in ital.-slov. slovarček.

Po vsem tem se mi zdi čudno, kako se more pohvaliti pisec, da ga je izpodbudil k drugi izdaji tudi »il giudizio bene-

vole, espresso su questo mio lavoro da un illustre linguista, il boemo prof. Vondrák«. (I?)

Tako slovnico je napisal Guyon (od istega avtorja je izšla tudi srbska gramatika, ki je pa nimam pri roki), slično že omenjeni Migliorini, in lahko trdim, da boljše ne bo napisal noben Italijan. Da pa je taka slovnica — posebno sedaj — potrebna, ni treba na dolgo razlagati. Odvisno je tedaj od nas samih, ali bo obveljala Guyonova slovnica v tej obliki in ali bodo Italijani nas in naš jezik na ta način »spoznavali«.

R. M

Dr. Hinko Dolenc: **Izbrani spisi.** (Prosveti in zabavi 3.) V Ljubljani, 1921. (Uredil dr. Janko Šlebinger.) Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga. — Ljubki kozerist Hinko Dolenc, ki ga Glaser samo mimogredé omeni, je v polni meri zaslužil ponatis svojih kramljanj o Cerkniskem jezeru, o gozdu, polharjih, gobarjih, kunarjih in o kraški burji. Človek uživa naivno kakor Jurčiča ali Erjavca in se ob berilu pomladi, ogreje in spet malo posloveni ob lepi domači besedi in nekaj malo polupretokem besednem redu. Šola bo za Dolenca založništvu hvaležna. Pa tudi kot ljudska knjiga utegne Dolenc močno vzgajati. Neprijetnost in preprostost pripovedovanja je umetnost te knjige, ki ima dušo in vonj, česar nove lovske zgodbe bolj ambicioznih pisateljev naših, kot je Dolenc, nimajo.

Dr. I. P.

Fr. Rojec: **Tončkove sanje na Miklavžev večer.** Mladinska igra s petjem v treh dejanjih. Vpodobila I. Erbežnik in F. Rojec. V Ljubljani, 1920. Založila Ig. pl. Kleinmayr in F. Bamberg. — »Mladi Jugoslaviji« (državi ali mladini?) je poklonil svojo verzificirano igro mladinski pisatelj, ki mi je znan po risbah in pesmih iz »Vrtca« in »Zvončka«, v čigar listih se je poskušal kot »podobar« tudi Erbežnik. Knjiga ni vzbudila neprijetnega razočaranja v meni in kaže resno voljo in tudi precej dramske rutine, dasi je v besednem in izraznem oziru ponekod precej plitva zgovornost in nič več. Da je pona-

zorenje Božja Očeta v nebesih bodisi v Erbežnikovi sliki, bodisi v Rojčevi filistrsko-človeški besedi vse kaj drugega kot pa transcendentalna poezija sanjske igre pri Maeterlincku i. dr., kdo bi kaj več od Rojca pričakoval, če je enkrat videl njegov transparentsko-dekorativni nagib in ki tudi pozna hvalevredno, a nesistematično šolanost Erbežnikovo hotenje. Zato pa visi človek ob besedi in sliki teh »sanj« ves čas v občutju očitnega diletantstva in se vrhu tega vedno zopet boji nezavedno zapisanih trivialnosti kakor n. pr. o materi, ki je angelčke dajala nebesom in si vzgojila tudi dva ministra (str. 51 sl.). Glasbene točke je priredil prof. Marko Bajuk. Igra je bila uprizorjena v Ljubljani na Ljudskem odru. Uprizoritev se bo kot pripravno prigodniška bržčas ponavljala. Da bi kdo igro prevajal, kakor si pisatelj menda obeta (str. 125), dvomim.

Dr. I. Pregelj.

Otroški oder. Igrice za mladino otroških in ljudskih šol. Drugi, predelani natis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). V Ljubljani, 1920. Izdala, založila in natisnila »Učiteljska tiskarna«. — Gregoričeva (ne Gregorčičeva str. 6) je ustregla dejanskim potrebam s svojim »otroškim odrom«, kakor priča predelani (!) ponatis izdaje iz leta 1910. Pet daljših prozaičnih otroških iger je nadomestila Gregoričeva v novem ponatisu s krajšimi dramtiziranimi deklamovankami, ki so oblikovno in vsebinsko silna neznatnost. Novi »oder« šteje torej devet kratkih prizorov poleg treh igrice daljšega obsega (Čista vest, Sneguljčica, Pepelka). Lep je samo II. prizor v Sneguljčici. Hvaležna komika v »Kaznovanem šaljivcu« je samo nakazana. Graja je treba slovenščino: se za teče k omari 6, s cvenkajočimi žepi 53, se vstavi oddaljena 53, enako jaz oblačila 70, zgubla pest 74. Zgled prozodične spretnosti pa je kitica: Tam nekje cvrči — poredni grilček — tukaj zašumi — krtičev rilček 32. O, France Levstik!

Dr. I. Pregelj.

Rudolf Dobovišek: Rodoljub iz Amerike. Veseloigra s petjem v treh de-

janjih. Pevske točke uglasbil Ciril Pregelj. 1920.

Da se je nezatno diletantsko delce natisnilo, se ne čudim. Saj ga je založil pisatelj sam. Iz katerih in kakih snovnosti našega »polpreteklega« čitalništva je zrastle Doboviškova igra, ni važno. Sodim, da pisatelj pozna kulise et reliqua iz osebnih neprogramnih odnošajev do odra, kjer je morda celo sam že režisiriral dve, tri igrice iz Talijine zbirke. Z erotično omlednostjo prizorov tete a tete v skrajno slabotni odvisnosti je hotel D. posiliti nekaj efektnosti za obzorje in okus sentimentalnih kmetiških služkinj v slov. malem mestu. Pa če bi cenjeni rodoljubni pisatelj le slutil, kaj je dovtip, humor, situacijska in besedna komika. Pa ne sluti prav nič in me je razveselil le z neradovoljnimi šalami slovniškega in pravopisnega značaja: uglazbil, z vratami, z Ljubljane, za loviti, rečite, bolana i. p. Zakaj je natisnjeno Pregljevo ime v naslovu, ne vem. V knjigi kompozicijskih prilog ni. Tudi to se ni zdelo zaglagatelju važno, kdo je tiskal in kje se je knjiga tiskala. Dovoljenje za uprizoritev dajejo v Celju.

Dr. I. P.

Čika Jova - Zmaj: Kalamandarija. Za našo deco poslovenil Alojz Gradnik. V Ljubljani, 1921. Izdala Tiskovna zadruga. — Priljubljena zbirka otroških pesmi velikega Jovanovića bo v prevodu dobrodošel dar tudi slovenski mladini. Vsebinsko zaslužijo te pesmi celo v prevodu častno mesto ob najboljšem slovenskem mladinskem slovstvu, ob Levstiku. Prevod je ponekod naglasno prisiljen (zato gladim tvoje lice), nejasen (Tam bo Tanka izza banka), ne domač (... take sanje, ki sem snočijih dobila). Nenaravna se mi zdi raba otroške govorice v uvodnih verzih: S pisane police nasa Mila klice. Blagoglasje Gradnikove besede seveda ni popolno in to tembolj občutimo, odkar poje v nasladko cicibanstvo Župančičevo.

Dr. I. P.

UMETNOST.

XX. umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Češko - jugoslovanska grafika. Propagator grafične umetnosti med Jugo-